

اسپانیا، اروپا، گات و کشاورزی!

اسپانیا با ۴۰ میلیون جمعیت، تنها سرزمین ماتادورها نیست، کشوری است که در عصر رومی‌ها جایگاه قوم واندال بوده، در عصر شکوفایی تمدن اسلامی بسخس اعظم آن به تصرف مسلمانان درآمده و سپس به دوره وحشتناک انگیزاسیون یا تفتیش عقاید گام نهاده است.

در مرحله بعد، اسپانیا جایگاه ظهور نخستین مکتب‌نویس درینانورد بوده و از کرانه‌های همین کشور کرسیست کلمب بادبان برکشید و به فتح قاره آمریکا نایل شد.

آنگاه اسپانیا چند صبحی بر دریاها فرمان راند تا نبرد دریائی ترافلکار پیش آمد و ناخدای مشهور انگلیسی، ویلسون، با درهم شکستن نیروی دریائی عظیم پادشاه اسپانیا به سیادت دریائی این کشور خاتمه داد و در حمل محموله‌های عظیم طلای قاره جدید برای دربار مادرید وقفه‌ای جدی ایجاد کرد.

در قرن بیستم، آن‌گاه که اروپای غربی مراحل نهائی صنعتی شدن را پشت سر می‌گذاشت، اسپانیا همچنان در رکودی که پس از واگذاری تنگه معروف جبل الطارق به انگلیس و نیز حمله ناپلئون دچار آن شده بود، به سر می‌برد. در همین دوران بود که این سرزمین به یک جنگ داخلی خونین کشانده شد که تا آستانه جنگ جهانی دوم ادامه یافت و به استقرار حکومت خودکامه ژنرال فرانکو انجامید.

سرانجام با مرگ فرانکو حکومت مشروطه سلطنتی در این کشور استقرار یافت و از همین زمان اسپانیا کوشید از اقتصاد کشاورزی فاصله بگیرد و یک اقتصاد صنعتی را جایگزین آن کند.

نرخ بیکاری ما در اروپا بالاترین است. یعنی حدود ۲۳٪، نرخ بهره نیز بسیار بالاست، بنابراین سرمایه‌گذاری به صرفه نیست. تورم هم حدود ۵ درصد است که البته از سالهای رشد یک درصد کمتر شده است.

گزارش: می‌دانیم که اسپانیای پس از جنگ دوم کشوری کشاورزی بوده است. با توجه به تنش‌های اخیر که بین کشاورزان اسپانیولی و فرانسوی رخ داده است، جایگاه کشاورزی اسپانیا در اروپا چگونه است؟

- ما قبلاً کشوری کشاورزی بودیم اما الان فقط ۱۰ درصد نیروی کار ما در کشاورزی اشتغال دارد و سهم تولیدات کشاورزی در رشد ناخالص ملی کمتر شده است. اما فرانسویان از اول کشاورزی بودند و کشاورز هم ماندند.

گزارش: ممکن است سهم صنعت و خدمات را در تولید ملی اسپانیا بفرمائید. - خدمات ۴۵٪ صنعت ۳۰٪ و کشاورزی حدود ۲۰٪.

گزارش: به نظر می‌رسد که شما برای صنعتی شدن، کشاورزی را قربانی کردید. - دقیقاً همین اتفاق افتاده است.

گزارش: برگردیم به تنش‌های شما با کشاورزان فرانسوی. در چه موارد با آن‌ها مشکل دارید؟

- عمدتاً در مورد محصولات مدیترانه‌ای نظیر مرکبات، میوهائی نظیر آن‌چه در کشور شما هم فراوان است. در زمینه شراب هم مشکل داریم. می‌دانید که هر دو کشور اسپانیا و فرانسه در تولید شراب سرآمد اروپا هستند.

گزارش: آیا از تشنه‌های کشاورزی با فرانسه متضرر شده‌اید؟

- بله و از جامعه اروپا نیز برای جبران خسارت در این رقابت نابرابر کمک خواستیم. البته ما در مرحله گذر هستیم و در این دوران کشاورزی ما متحمل رنج فراوان می‌شود.

گزارش: در چارچوب اروپای واحد، جایگاه اسپانیا را چگونه می‌بینید؟

- ما در اروپای متحد بسیار فعال هستیم. برای آن‌که دید دقیق‌تری پیدا کنید از حق رأی کشورم در شورای وزیران اروپا می‌گویم. توجه کنید کشورهای صنعتی و قوی اروپا مانند،

اسپانیا اینک به یک کشور مطرح اروپائی تبدیل شده است. در اروپای متحد جایگاه خود را دارد و گرچه در حال گذران دوره دگردیسی دردناک ورود از اقتصاد کشاورزی به اقتصاد صنعتی است، اما با امید به آینده چشم دوخته است.

با وجود زمینه‌های مناسب برای بازرگانی بین ایران و اسپانیا سطح مبادلات دو کشور بسیار نازل‌تر از آن است که باید باشد. برای بررسی دلایل همین امر، و نیز آگاهی از چشم‌انداز آینده روابط بازرگانی دو کشور با آقای آنخل گوتی به رز اسکودرو رایزن بازرگانی اسپانیا به گفتگو نشستیم که حاصل آن را در زیر می‌خوانید:

گزارش: جایگاه کنونی اسپانیا در قاره اروپا چیست و موقعیت کشور خود را در اروپای واحد چگونه ارزیابی می‌کنید؟

- ما از لحاظ تاریخی و سیاسی اروپایح هستیم. اما در قرن گذشته و قبل از آن نتوانستیم خودمان را همگام با کشورهای صنعتی اروپا (مانند انگلیس و آلمان) صنعتی کنیم و لذا در اقتصاد عقب ماندیم. اما در این قرن، بخصوص پس از جنگ دوم جهانی بر این

عقب‌ماندگی فائق آمدیم. به نحوی که هم‌اکنون بیش از ۶۰٪ از کل صادرات اسپانیا به کشورهای اروپائی است و ۵۰٪ واردات ما نیز از همین قاره تأمین می‌شود. بنابراین اسپانیا در برنامه تقسیم کار اقتصاد اروپائی پذیرفته شده است.

گزارش: در خبرها می‌خوانیم که اسپانیا در زمینه صنایع نظامی فعال است و حتی در تولید پیشرفته‌ترین جنگنده اروپائی صاحب سهم است. نظر شما در این باره چیست؟

- من فعالیت در تولید جنگنده را چندان جدی نمی‌گیرم و تأیید نمی‌کنم. البته ما در صنایع نظامی اروپا نقش بسیار اندکی ایفاء می‌کنیم، حدود پنج درصد مشارکت داریم. اما در تولید هواپیماهای غیرنظامی ارباس یکی از شرکتهای صاحب نام اسپانیولی بنام کاسا (CASA) بسیار فعال است.

گزارش: چه وقت به اتحادیه اروپا پیوستید و آیا این پیوستن در اقتصاد شما تأثیر گذاشت؟

- در سال ۱۹۸۵ به عضویت اتحادیه اروپا درآمدیم. اقتصاد ما از سال ۸۶ تا سه سال پیش رو به رشد بود. اما از سه سال پیش دچار بحران و رکود شدیم.

- توجه کنید تقسیم کار اقتصادی (integration) در اروپا و یا هر جای دیگر دنیا از جنگ‌های سیاسی می‌کاهد و بطور کلی ناسیونالیسم را کم رنگ می‌سازد. و این پدیده‌ای است که در بالکان رخ نداده. ریشه بحران در بالکان به اوایل قرن بیستم و جنگ جهانی اول بازمی‌گردد. در جنگ اول روس‌ها و انگلیسی‌ها از صربها حمایت می‌کردند و اتریش و آلمان از بوسنیایی‌ها. اگر همین تقسیم کار اقتصادی که بین انگلستان و آلمان و فرانسه و سایر کشورهای مرفه اروپایی هست بین کشورهای بالکان بود این جنگ و کشتار اتفاق نمی‌افتاد.

گزارش: و اما در مورد گات که از ژانویه ۱۹۹۵ در اروپا به اجراء درمی‌آید... شما در چه قسمتهایی متضرر می‌شوید و در چه بخش‌هایی سود می‌برید؟ و در واقع مزیت نسبی شما در چه رشته‌هایی است؟

- گات در واقع یک موافقتنامه عمومی است برای سراسر جهان و نه چند کشور اروپایی. و طی چند دوره مذاکره در دهه‌های گذشته امضاءکنندگان آن دو هدف عمده را دنبال می‌کردند. یکی، ایجاد دیسپلین و قواعد رقابت اقتصادی بین کشورها و دیگری گشایش بازارها به روی همه کشورها که از آن به لیبرالیسم اقتصادی یاد می‌کنند. در مورد لیبرالیسم اقتصادی و گشایش بازارها شما درک عمیقی از موضوع ندارید چراکه تعرفه‌های گمرکی شما بسیار مخدوش است و لذا اهمیت آن را در نمی‌یابید. قرار نیست فقط کشورهای اروپایی فقیر و غنی بازارها را به روی هم بگشایند بلکه در کل جهان این اتفاق می‌افتد.

گات و کشاورزی اروپا

گزارش: گات در مورد کشاورزی بیشترین دشواری را دارد. چرا؟

- در مورد کشاورزی، آن‌چه در اروپا می‌گذرد ریشه‌های آمریکایی دارد. در مذاکرات دوره اروگوئه برای گات قرار شد تعرفه محصولات کشاورزی نیز مورد توافق قرار گیرد. اما چرا می‌گویم ریشه تنش‌های کشاورزی اروپا در آمریکا است؟ ببینید قبلاً قیمت محصولات کشاورزی در اروپا تثبیت می‌شد و به این ترتیب دولتها از محصولات کشاورزی خود حمایت می‌کردند، و این تثبیت قیمتها به نفع کشاورزی آمریکا نبود.

در آمریکا محصولات کشاورزی ارزان است و دولت آمریکا در جستجوی راهی برای صادرات آن‌ها به اروپاست اما با قیمت‌های موجود در اروپا این امکان وجود ندارد. بنابراین

آمریکا کوشید (و تا حدودی هم موفق شد) که سیاست تثبیت قیمتها را برهم بزند و کمک‌های نقدی به کشاورزان را جایگزین کند و این خود بازار اروپا را به روی محصولات کشاورزی آمریکا باز کرد.

گزارش: در کشورهای اروپایی بازار محصولات کشاورزی ما را هدف قرار می‌دهند و به این ترتیب به ما فشار می‌آورند.

- بله، کشورهای آفریقایی و آسیایی مانند ایران نیز باید قدرت رقابت پیدا کنند. درست همانطور که در صنعت نساجی کشورهای آسیای جنوب شرقی مانند تایوان، سنگاپور و کره جنوبی هم اکنون رقیب کشورهای صنعتی اروپا و آمریکا هستند. اما در مورد کشاورزی بیشترین رقابت بین جامعه اروپا و آمریکا در جریان است، بنابراین میلیون‌ها تن غلات، حبوبات، گوشت و فرآورده‌های شیر از آمریکا به اروپا سرازیر می‌شود.

رخ داد؟
- سال ۱۹۹۱ سال خیلی خوبی بود. حدود ۴۰ میلیون دلار فروختیم و حدود ۶۰۰ میلیون دلار (عمدتاً نفت) خریدیم. اما در سال ۹۶ مشکل بازپرداخت بدهی‌های ایران پیش آمد و ما ۲۵۷ میلیون دلار (عمدتاً نفت) خریدیم و ۲۷۱ میلیون دلار کالا (عمدتاً کالاهای سرمایه‌ای آهن و فولاد و ماشین‌آلات ذوب فلز) فروختیم.

گزارش: در سال ۱۹۹۳ وضع مبادلات چگونه بود؟

- در این سال ایران حدود ۶۰۰ میلیون دلار (عمدتاً نفت و مقادیری ادویه، ماهی، پسته و فرش) به اسپانیا صادر کرد اما اسپانیا حدود ۱۱۰ میلیون دلار به ایران جنس فروخت که نسبت به سال ۹۱ بسیار کاهش داشته است.

گزارش: کاهش واردات ایران از اسپانیا به چه دلیل بوده است؟

- حدود ۶۰٪ کاهش واردات بخاطر

بخصوص ایران نداشتیم. ما در قاره آمریکا تجارب فراوان داریم. می‌دانید که کریستف کلمب، کاشف آمریکا، اسپانیولی بود اما هیچ مستشرق اسپانیولی معروفی نظیر ادوارد براون انگلیسی، هانری کرین فرانسوی راه تجارت با ایران را قبلاً صاف و همواره نکرده است.

گزارش: هم اکنون چه پروژه‌های صنعتی مشترکی با ایران دارید؟

- مناقصه‌ای برای ساخت مجرای فاضلاب تهران در جریان است که بطور حتم شرکت‌های اسپانیولی برنده خواهند شد.

گزارش: هزینه ساخت فاضلاب از چه منبعی تأمین می‌گردد؟

- بانک جهانی.

گزارش: در مورد صنعت توریسم که کشور شما بسیار موفق است آیا امکان همکاری با ایران وجود دارد؟

- کشور اسپانیا سالانه حدود ۲۲ میلیارد دلار درآمد توریستی دارد. اما کشور شما با این همه گذشته پرشکوه و آثار به جا مانده از آن بسیار ضعیف است.

گزارش: اخیراً تسهیلاتی برای جلب توریست و ساخت هتل‌ها و هتل‌ها قائل شده‌اند نظر شما چیست؟

- کافی نیست. اولاً سرویس هتل‌ها در ایران به قدری بد است که نه تنها جلب توریست نمی‌کند، بلکه موجب دفع توریست است. موانع فرهنگی هم که جای خود دارد.

گزارش: این موانع فرهنگی را چگونه می‌توانیم رفع کنیم؟

- این مشکل شماس است. اما به نظرم یک راه‌حل وجود دارد. اگر سرویس، تسهیلات و مدیریت هتل‌ها در ایران بسیار عالی باشد توریست‌ها حاضرند به بهای استفاده از امکانات خوب به پذیرش پوشش اسلامی تن بدهند. در غیر این صورت ایران تنها قادر است معدودی توریست فرهنگی را به خود جلب کند.

گزارش: آیا تا به حال ایرانگردی کرده‌اید؟

- بله یکبار به اتفاق فرزندان و همسر به اصفهان رفتم. آنقدر محدودیت برایمان قائل شدند که اسال تابستان فرزندانم رغبتی برای دیدار از ایران نشان ندادند.

گزارش: از اینکه فرصت این گفتگورا دادید، سپاسگزاریم.

- من هم متشکرم و امیدوارم براساس واقعیات موجود روابط تجاری دو کشور توسعه یابد.

بدهی‌های ایران بوده است.
گزارش: ایران چقدر به اسپانیا بدهکار است؟

- حدود ۱۳۰ میلیون دلار.

گزارش: رقم قابل ملاحظه‌ای نیست. البته در مقایسه با بدهی ایران به کشورهای دیگر اروپا مانند آلمان، فرانسه و ایتالیا.

- بله، اما توجه کنید که اسپانیا کشور متوسط‌الحالی است.

گزارش: جمله‌ای معتزله بگوئیم. چرا آن همه طلا و جواهرات که توسط کاشفان و دزدان دریایی به اسپانیا سرازیر شده بود به رشد صنعتی منجر نشد.

- این سؤال را با یک سؤال جواب می‌دهم. چرا فروش بیش از ۲۰۰ میلیارد دلار نفت به رشد صنعتی در ایران نیانجامید؟

بگذریم، نباید ما را با انگلیس و آلمان مقایسه کرد. بخصوص در ایران ما سابقه استعماری و منفی در افکار عمومی نداریم.

گزارش: چرا حجم مبادلات بین دو کشور ایران و اسپانیا تا به این حد نازل است؟

- در پاسخ به سؤال‌های قبلی گفتیم که ما هیچ تجربه‌ای در خاورمیانه و

گزارش: آیا به کشاورزان اسپانیولی کمک می‌شود به تولیدات دیگر روی بیاورند؟

- بله به دو گونه کمک می‌شود. کمک‌های نقدی و دیگری جایگزینی کشت محصولات سودآور.

گزارش: حال با توجه به رنجی که کشاورزان اسپانیولی از گات متحمل می‌شوند نظر خودتان را یکبار دیگر به طور مشخص ارائه کنید؟

- هرچند گات به نفع بخشی از اقتصاد ما نیست اما در کل برای تمام جوامع بشری مفید است و به روند صلح کمک می‌رساند.

البته در بعضی موارد برای بعضی از کشورها نظیر ایران شرایط دردناکی را بوجود می‌آورد. اما این سرنوشتی ناگزیر است.

ایران نیز باید به دیسپلین گات تن بدهد و نیز به قدرت رقابت خود در سطح جهان بیفزاید.

تجارت اسپانیا و ایران

گزارش: به روابط ایران و اسپانیا بپردازیم. در سه سال گذشته چه نشیب و فرازهایی در روابط اقتصادی بین دو کشور

